

Міністерство освіти і науки України
Полтавська обласна державна адміністрація
Полтавський державний педагогічний університет
імені В.Г.Короленка
Полтавський обласний інститут післядипломної педагогічної
освіти імені М.В.Остроградського

***Сучасні освітні технології та напрямки
підготовки майбутнього вчителя
трудового навчання***

**Матеріали міжнародної науково-практичної
конференції, присвяченої 25-річчю
педагогічно-індустріального факультету**

8-9 жовтня 2003 року

Полтава – 2003

ББК 74.584 (4 Пол) я 431 г
УДК 378.1.035.3(063)(09)(477.53)

Сучасні освітні технології та напрямки підготовки майбутнього вчителя трудового навчання/ Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 25-річчю педагогічно-індустріального факультету 8-9 жовтня 2003р. – Полтава, 2003.– 216 с.

Збірник містить матеріали конференції, присвяченої 25-річчю педагогічно-індустріального факультету Полтавського державного педагогічного університету імені В.Г.Короленка. У публікаціях розкриваються теоретичні і методичні засади підготовки вчителя трудового навчання.

Редакційна колегія:

Ніколаєв М.М., доцент, декан педагогічно-індустріального факультету Полтавського державного педагогічного університету імені В.Г.Короленка – відповідальний редактор,

Сидоренко В.К., доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПН України, завідувач кафедри трудового навчання та креслення Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова,

Бойко А.М., доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПН України, зав. кафедри педагогіки Полтавського державного педагогічного університету імені В.Г.Короленка,

Матвієнко П.І., кандидат педагогічних наук, доцент, ректор Полтавського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені М.В.Остроградського,

Калязін Ю.В., кандидат технічних наук, доцент, завідувач кафедри загальнотехнічних дисциплін та безпеки життєдіяльності Полтавського державного педагогічного університету імені В.Г.Короленка,

Титаренко В.П., кандидат сільськогосподарських наук, доцент, завідувач кафедри трудового навчання та креслення Полтавського державного педагогічного університету імені В.Г.Короленка.

Редакція: доцент Григор'єва О.О.

Друкується за ухвалою вченої ради Полтавського державного педагогічного університету імені В.Г.Короленка (протокол № 2 від 25.09.2003р.)

ЗМІСТ

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

<i>Пащенко Володимир</i>	Вступне слово.	3
<i>Ніколаєв Микола</i>	25-річний ювілей педагогічно-індустріального факультету.	6
<i>Клименко Микола</i>	Навчальні екскурсії та навчально-виробнича практика у загальноосвітніх навчальних закладах.	10
<i>Сидоренко Віктор</i>	Актуальні проблеми та перспективи вдосконалення трудового навчання учнів загальноосвітніх шкіл.	16
<i>Бойко Алла</i>	Наукові пошуки нової парадигми трудового виховання.	23
<i>Коберник Олександр</i>	Модернізація змісту трудового навчання в сільській загальноосвітній школі.	28
<i>Крупницький Сергій</i>	З досвіду організації трудового навчання в Диканському НВК ім. М.В.Гоголя.	34

СЕКЦІЯ 1

ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТА ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ТРУДОВОМУ НАВЧАННІ І КРЕСЛЕННІ

<i>Корець Микола</i>	Становлення системи ступневої підготовки вчителів трудового навчання і технологій виробництва.	37
<i>Ткачук Станіслав</i>	Педагогічні основи розвитку трудової підготовки учнів сільської школи	39
<i>Прасолов Євген</i>	Інтегративні шляхи формування професійної майстерності вчителя трудового навчання.	41
<i>Гладка Любов</i>	Шляхи підвищення ефективності уроків трудового навчання в школі.	42
<i>Харитонова Валентина</i>	Розвиток професійних здібностей у майбутніх вчителів трудового навчання.	44
<i>Гринюк Андрій</i>	Наочність як творчий елемент при вивченні машин.	46
<i>Хлопов Андрій</i>	Покращення методики викладання технічної механіки в підготовці вчителя трудового навчання.	48
<i>Калязін Юрій, Шаповал Зінаїда</i>	Проблеми морального виховання особистості в підготовці вчителя ОБЖ.	50

СЕКЦІЯ 1
ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТА
ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ТРУДОВОМУ
НАВЧАННІ І КРЕСЛЕННІ

Корець Микола, Київ

СТАНОВЛЕННЯ СИСТЕМИ СТУПЕНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ ТРУДОВОГО
НАВЧАННЯ І ТЕХНОЛОГІЙ ВИРОБНИЦТВА

Враховуючи те, що ступенева підготовка фахівців вищої кваліфікації у нас до цього не існувала, то при запровадженні підготовки вчителів трудового навчання за різними освітньо-кваліфікаційними рівнями виникло багато проблем. В класичному варіанті до цього часу здійснювалася підготовка молодших спеціалістів у педагогічних училищах з правом викладання випускнику трудового навчання у базовій середній школі. Педагогічні інститути з 4-річними та 5-річним терміном навчання, здійснювали підготовку вчителів повної середньої школи за освітньо-кваліфікаційним рівнем "Спеціаліст".

Ця модель непогано вписується в існуючі нововведення ступеневої системи підготовки педагогічних кадрів, які, в першу чергу, регламентуються Законом України "Про вищу освіту" (прийнятий 17.01.2002 р.). За нашими розробками нова модель системи ступеневої підготовки вчителів повинна ілюструвати її динаміку, створювати можливості прогнозування тенденції її розвитку, відбору абітурієнтів при вступі на навчання та випуску фахівців, потребу в науково-педагогічних кадрах, фінансових та матеріально-технічних ресурсах.

Не зовсім зрозумілим був статус бакалавра. Згідно існуючої концепції у вищій освіті бакалавр порівняно з молодшим спеціалістом має лише вищий освітній рівень, але без конкретної кваліфікації. У системі підготовки вчителів було внесено пропозицію надавати кваліфікацію бакалавру як вчителю базової середньої школи. Це закономірно для вчителів-предметників фізики, хімії, історії і т.п., бо у них не здійснюється взагалі підготовки молодших спеціалістів. І тому за їх моделлю бакалавр є вчителем-предметником базової середньої школи, а спеціаліст вчителем повної середньої школи.

На відміну від інших навчальних предметів в технологічному навчанні учні старших класів можуть здобувати допрофесійну та професійну освіту, отримуючи кваліфікацію визначеної робітничої професії з присвоєнням кваліфікаційного розряду. Тому для проведення таких занять необхідно запроваджувати підготовку вчителя за визначеною спеціалізацією, з якої він може вести професійну підготовку. При цьому такий вчитель може здійснювати початкове професійне навчання і за іншими напрямками підготовки, які відрізняються від спеціалізації. При такому підході бакалавр є вчителем трудового навчання і технологій виробництва повної середньої школи, але без права здійснення професійної підготовки молоді. Інші варіанти, коли бакалавр - це вчитель базової середньої школи, але з вищим рівнем освіти (концентрична модель), або, коли він є вчитель базової середньої школи, але за іншим напрямом (перехресна

модель) не можуть бути запровадженими із-за економічної недоцільності та відсутності наукового обґрунтування. Якщо взяти до уваги перший варіант, тоді випускник-бакалавр не буде відрізнятися за своїми функціональними обов'язками від молодшого спеціаліста, тобто він має однакові з ним вміння та навички педагогічної роботи, але матиме більш глибокі професійні і загальноосвітні знання. При другому підході, коли на ступені молодшого спеціаліста здобувається кваліфікація вчителя за напрямом технічної праці, то на ступені бакалавра ведеться підготовка вчителя за напрямом обслуговуючої праці. І навпаки - хто навчався за напрямом обслуговуючої праці, то в бакалавраті буде опановувати напрям технічної праці. У цьому випадку відсутня ідея ступеневої підготовки, а лише здійснюється дублювання підготовки молодшого спеціаліста за іншим напрямом.

На освітньо-кваліфікаційному рівні спеціаліста може бути поєднання основної спеціальності із спорідненими (фізика, інформатика, професійне навчання та інші). Коли підготовка вчителів за цим освітньо-кваліфікаційним рівнем проводиться за основною і спорідненою спеціальністю, тоді даний випускник не має вузької спеціалізації і має лише кваліфікацію вчителя повної середньої школи з двох навчальних предметів, але без права проведення професійної підготовки молоді.

До цього часу, не існувало усталеної концепції підготовки магістрів освіти в цілому і для кожної педагогічної спеціальності зокрема. Традиційно магістрів готують за трьома напрямами: управлінський, науково-дослідний і науково-педагогічний. Враховуючи те, що це здійснюється у вищому педагогічному закладі освіти, то пріоритет на наш погляд слід надавати науково-педагогічному напрямку, тобто здійснювати підготовку викладачів. Тому випускник магістратури є викладачем навчальної дисципліни або циклу навчальних дисциплін, які визначаються у спеціалізації при підготовці магістрів.

Магістр в оптимальному варіанті повинен бути викладачем технічних або технологічних дисциплін. Але це, в свою чергу, досить широке поняття і тому слід конкретизувати блок тих чи інших технічних (технологічних) дисциплін, викладати які матиме право магістр. Магістру цієї спеціальності необхідно дати такий обсяг знань, щоб він був підготовлений до роботи викладачем технічних (технологічних) дисциплін у вищих закладах освіти I-II рівнів акредитації не лише педагогічного, а і технічного профілів.

Нині практично реалізуються два підходи до підготовки магістрів, один з яких традиційний - на базі диплома спеціаліста відповідної спеціальності на 6-му році навчання. В закордонній практиці магістра готують два роки після освітньо-кваліфікаційного рівня "Бакалавр". Оскільки виникають проблеми у фінансуванні, то в деяких вищих закладах освіти апробований дещо спрощений шлях. Суть його полягає в тому, що кваліфікація магістра здобувається на 5-му році навчання паралельно з опануванням навчального плану за освітньо-кваліфікаційним рівнем "Спеціаліст". Такий варіант суттєво перевантажує студентів і має дещо деформований характер у змісті підготовки як магістра так і спеціаліста. На наш погляд, це явище тимчасове, але нині воно реалізовано в багатьох провідних вищих закладах освіти України.